

מועד ניסן תשע"ט

בס"ד

בחינה בהלכות שמחות

כ"ז באדר ב', תשע"ט

הנחיות לנבחן:

- יש לכתוב בכתב יד ברור וקריא.
- אין לכתוב את שם הנבחן או כל סימן מזהה אחר בתוך מחברת הבחינה. מבחן שימצא עליו סימן מזהה – המבחן לא ייבדק! ותוגש תלונה לוועדת משמעת.
- לתשומת לבכם: דפי הטייטה לא ייבדקו!
- חלק א' - עיון - 7 שאלות.
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 6 מתוך 7 שאלות. נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 6 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 6 התשובות שמבקש לבדוק.
- חלק ב' - בקיאות - 3 שאלות.
יש לציין את דעת השו"ע, הרמ"א, ונו"כ.
חובה לענות על 2 מתוך 3 שאלות, נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 2 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 2 התשובות שמבקש לבדוק.
- חלק ג' - יישום - 3 שאלות.
יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 2 מתוך 3 שאלות, נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 2 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 2 התשובות שמבקש לבדוק.
- יש לענות בנפרד על כל חלק מחלקי השאלה.

בהצלחה!!!

חלק א' – עיון

יש לענות על 6 שאלות מתוך 7 שאלות

יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.

- א. כשלא עמד בשעת יציאת נשמה פרט את הדין האם חייב לקרוע? כמה חייב? ומתי? על הנפטרים הבאים: אב ואם, נכד שנפטר, חכם שמת. (פרט סוגי ת"ח)
ב. אילו סוגי בגדים חייב לקרוע והאם חליפה בכלל חיוב זה?
- א. האם אונן חייב בקריאת שמע, או בברכת המזון, לפני או לאחר הקבורה בטרם התעכל המזון שבמעיו? האם הוא רשאי להחמיר להתפלל או לברך?
ב. האם יש דין אנינות על תינוק שמת תוך שלושים יום ללידתו?
ג. האם מותר לאכול בפני המת בשבת? והאם מותר לאדם זר לאכול בפני המת ביום חול? נמק ופרט!

עמוד 1 מתוך 3

3. א. הגדר מהו 'מאבד עצמו לדעת'? האם קורעים ומתאבלים עליו? והאם אומרים קדיש עליו?
ב. האם מתאבלים על מי שלא נושא עם הציבור בעול המיסים והארנוניות?
ג. קטן בן שנה או בן שנתיים שהשתמד עם אמו ומת - האם מתאבלים עליו ומדוע?
4. א. 'מת שאין לו אבלים להתנחם', באר מימרה זו - מי הוא? מה הדין? פרט.
ב. מה הטעם לנטילת ידיים, לקינוח הידיים בעפר ולתלישת עשבים - ביציאה מקבורת מת?
ג. האם ביום הראשון של האבלות יכול האבל לאכול משלו? ומתי אדם יכול להברות גם את מי שהוא רגיל לזון אותו תמיד?
5. א. ממתי אבל מותר בעשיית מלאכה? פרט.
ב. פרקמטיא שלו, שאם ימכרנה עתה ירוויח בה יותר משאם ימכרנה אח"כ. מה הדין?
ג. שני שותפים בנגריה, שאירע אבל לאחד מהם, האם יכול מי שאינו אבל לפתוח את הנגריה בימי האבל של שותפו? והאם יכול לעבוד בנגריה בצנעא?
6. א. האם אבל חייב בזמן הזה בכפיית המיטה ומדוע? ומה הדין אם כפה האבל את מיטתו וישן על הריצפה?
ב. כתב רש"ל: "האבל אין צריך לישיב ע"ג קרקע אלא כשהמנחמים אצלו". באר מה הייתה הוזה אמינא של הט"ז ללמוד מדברי רש"ל אלו, ומה הסברו למסקנה?
ג. האם אבל חייב בהנחת תפילין? פרט!
7. א. האם מותר לאבל תוך שבעה, שלושים, או שנה, להשתתף בחופה או בסעודת נישואין? ובשאר שמחות?
ב. האם מותר לאבל תוך שבעה שהוא בעל ברית או מוהל ללבוש בגדי שבת? והאם מותר להם לאכול בסעודת הברית?
ג. אבל על אביו או על אמו האם ומתי רשאי להשתדך, לקדש, ולישא אשה? פרט ונמק.

חלק ב' - בקיאות

יש לענות על 2 שאלות מתוך 3 שאלות
יש לציין את דעת השו"ע, הרמ"א, ונו"כ.

8. א. מי שנכנס לחופה ובעל בעילת מצווה ופרש כדין, האם מותר לו להתייחד עם אשתו כל שבעת ימי האבלות?
ב. ממתי מונים שלושים למי שנכנס לחופה לפני שנקבר מתו, וממתי מונים למי שמת לו מת באמצע הרגל? נמק.
ג. מתה אמו של חתן, או אביה של כלה, או אחד משאר קרוביהם - האם יש לדחות את החתונה ומדוע?
9. א. מת לו מת שבוע לפני הרגל האם מותר להספידו?
ב. את מי אסור להספיד שלושים יום לפני הרגל?
ג. מי שבאה לו שמועה רחוקה בתוך שלושים יום קודם הרגל, האם מותר להספיד את המת?
ד. מה שנוהגין בתשלום השנה לקונן ולהזכיר נשמתו של מת, האם מותר לעשות זאת סמוך לרגל?

עמוד 2 מתוך 3

10. א. בליל היום השביעי לאבלות האם מותר לאבל ללמוד תורה? נמק.
ב. אבל שהיום השביעי שלו הוא ביום שבת האם יכול מיד אחרי הנץ להחליף את בגדיו לבגדי שבת מכובסים?
ג. מי שמת אביו או אמו בראש חדש ניסן, האם אמרינן בכ"ט באדר שאחריו מקצת היום ככולו ומדוע?

חלק ג' – יישום

יש לענות על 2 שאלות מתוך 3 שאלות

יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.

11. יעקב ובניו ראובן שמעון נסעו לטיול בעולם בספינתו של יעקב, הספינה נקלעה לסערה קשה והספינה טבעה, לאחר יממה מצא ראובן את עצמו מוטל על חוף של אי בודד ללא בגדים וללא אוכל. לאחר שהתאושש יצא ראובן לסייר באי ואז מצא את גופתו של יעקב אביו. ראובן קבר את אביו והחל לנהוג אבלות. לאחר כמה שבועות, נמצא ראובן על ידי משלחת החיפוש וחזר לביתו. כשהגיע שאל את הרב המקומי מספר שאלות:
א. האם הוא צריך לקרוע על אביו מאחר ובעת שקבר את אביו וישב עליו שבעה, הוא היה ללא בגדים?
ב. לאחר כמה חודשים נודע לראובן שגופתו של אחיו שמעון נמצאה ונקברה באותו האי האם ראובן חייב לקרוע על אחיו?
ג. לאחר מטחי טילים שפגעו בתל אביב החליטה ממשלת ישראל לגייס מילואים ולצאת למלחמה בעזה, האם צריך לקרוע על השמועה הזאת ומדוע?
12. מרגל ישראלי נתפס באירן, נשפט ונתלה בכפר אחד. השלטונות השאירו את גופתו תלויה בכיכר הכפר. אביו של המרגל התגורר באותו הכפר. כעת הוא מבקש מהרב המקומי ללמד אותו:
א. מהן ההלכות המיוחדות לאב הנ"ל? נמק.
ב. מה היה הדין אם נתלה מחוץ לכפר או בעיר הבירה והאב היה גר שם?
ג. לאחר שניתנה גופת הבן לקבורה האם לפני שהקרובים יקברו את ההרוג יהיה מותר להם לאכול גבינות, יין, עוף, או מרק בשר צח?
13. א. אב ובנו נפגעו בתאונת אופנוע והבן נהרג, מבית החולים התקשרו להודיע למשפחה את הבשורה המרה, המודיע אמר לאחים בטעות שהאב נהרג, האחים עשו קריעה על אביהם אך לבסוף נודע שזו הייתה טעות ולא האב נהרג אלא הבן הוא ההרוג. האם האחים צריכים לקרוע שוב על האח שנהרג? פרט.
ב. אם אמרו לאחים שיש הרוג בתאונת האופנוע ומכיוון שהאחים ידעו שהאב נוהג על אופנוע, הם קרעו עליו. לבסוף נודע שההרוג הוא האח ולא האב מה הדין? ומדוע?
ג. למנוח ההרוג הנ"ל היה אח קטן. האם הקטן חייב בקריעה?

* * *

עמוד 3 מתוך 3